

Werkinstructie SUA

Openbaar

Aan	Directeuren IND cc DDMB
Van	DG IND
Nummer & Titel	WI 2023/6 Leeftijdsbepaling
Kenmerk (digijust)	4695004
Hoofdtak	Asiel
Relatie met	<i>Uitspraken van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State van 17 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:134, 4 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1184, 26 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2659 en 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3147/ Vc paragraaf C1/2.1</i>
Publicatiedatum	8-6-2023
Geldig vanaf	8-6-2023
Geldig tot en met	8-6-2024

Disclaimer

De Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) gebruikt werkinstructies om een breder onderwerp toe te lichten voor medewerkers van de IND ter ondersteuning van hun werkzaamheden en met als doel om het beleid op een correcte en eenduidige wijze uit te voeren. Deze instructies zijn nadrukkelijk géén beleidsregels, maar procedurele instructies en zijn dan ook niet bedoeld als vervanging van de bepalingen in de Vreemdelingencirculaire 2000 of de Handleiding Rijkswet op het Nederlanderschap. Er kunnen overigens goede redenen bestaan om in een individueel geval maatwerk te leveren en van een instructie af te wijken.

1. Aanleiding

Het komt regelmatig voor dat vreemdelingen zich melden als Alleenstaande minderjarige vreemdeling (Amv), maar dat er getwijfeld wordt aan de gestelde minderjarigheid. In deze werkinstructie wordt uiteengezet hoe de leeftijd kan worden bepaald in de asielprocedure.

2. Hoe te handelen

In dit kader wordt allereerst verwezen naar paragraaf C1/2.1 van de Vreemdelingencirculaire (Vc), daar waar het gaat om het leeftijdsonderzoek en de leeftijdsschouw.

2.1 Schouwen in de aanmeldfase

Iedere Amv, die zijn gestelde minderjarigheid niet kan aantonen met bewijsmiddelen, wordt bij binnenkomst geschouwd. Een schouw vindt ook plaats als overgelegde identiteitsdocumenten nog niet zijn onderzocht op authenticiteit.

In de volgende situaties is een schouw van een ongedocumenteerde Amv die asiel aanvraagt, in beginsel niet nodig:

- er is sprake van een EUVIS treffer (op basis van biometrie) en een afgegeven visum. In dat geval is de leeftijd horende bij de EUVIS treffer leidend. Reden hiervoor is dat aan een verlening van een visum, een authentiek paspoort ten grondslag moet hebben gelegen.
- er heeft niet langer dan zes maanden geleden al een schouw plaatsgevonden. Met name in bewarings- en grenszaken kan dit ook een schouw zijn die is uitgevoerd door de AVIM/KMar conform het beleid in A2/3 Vc.

- er is (zonder twijfel) sprake van een kind beneden de leeftijd van 12 jaar.

Bij een schouw beoordelen medewerker(s) van de AVIM/KMar en medewerker(s) van de IND afzonderlijk van elkaar:

- of er sprake is van evidente meerderjarigheid;
- of er sprake is van evidente minderjarigheid;
- of er sprake is van twijfel over de opgegeven leeftijd.

De leeftijdsschouw bestaat conform paragraaf C1/2.1 van de Vc uit 2 sessies, namelijk:

- één sessie met 1 medewerker van de AVIM/KMar en één sessie met 2 medewerkers van de IND, dan wel;
- één sessie met 2 medewerkers van de AVIM/KMar en één sessie met 1 medewerker van de IND.

Dit houdt in dat de medewerkers apart van elkaar de vreemdeling zien en daar een eigen conclusie aan verbinden. De AVIM/KMar heeft kort na binnenkomst een identificerend gesprek met de Amv. Tijdens dit gesprek zal de schouw plaatsvinden. De schouw bij de IND vindt normaal gesproken plaats tijdens het aanmeldgehoor voor Amv vanaf 12 jaar oud. Om de onafhankelijkheid tussen de AVIM/KMar en de IND te borgen, is het voor de medewerker van het aanmeldgehoor niet mogelijk het proces-verbaal van de AVIM/KMar in te zien voor de eigen schouw. Het proces-verbaal van de AVIM/KMar wordt in Indigo pas vrijgegeven na de schouw van de IND.

Nidos wordt op de hoogte gesteld van de te houden schouw middels planningslijsten die de IND dagelijks doet toekomen met alle aanmeld- en schouwgehoren die op die dag worden gehouden. Nidos mag – als wettelijk vertegenwoordiger – bij de schouw aanwezig zijn.

Het schouwen van de vreemdeling dient niet alleen op basis van uiterlijk plaats te vinden, maar ook gedrag en verklaringen dienen bij de leeftijdsschouw betrokken te worden. Dat betekent dat er een gesprek over leeftijd gerelateerde onderwerpen moet plaatsvinden. De onderwerpen die tijdens dit gesprek aan bod kunnen komen zijn bijvoorbeeld: school/opleiding, documenten en (leeftijden van) familieleden zoals ouders en broers en zussen. Mogelijk zijn er eerder al familieleden van de betreffende vreemdeling ingereisd en hebben zij verklaard dat betrokkene nu meerderjarig zou moeten zijn. Met deze verklaringen dient de vreemdeling geconfronteerd te worden, zodat hij de kans krijgt daarop te reageren.

De medewerker van het aanmeldgehoor (en eventueel de collega met wie de schouw wordt gedaan) dient de vreemdeling goed van voren te kunnen zien. In het rapport van aanmeldgehoor wordt opgenomen wie er bij het gesprek aanwezig waren en (kort) waarover is gesproken en welk gedrag is waargenomen. Tevens neemt de medewerker uiterlijke/lichamelijke kenmerken op in het rapport van gehoor, waarbij gedacht kan worden aan het al dan niet aanwezig zijn van:

- Rimpels (rondom ogen, voorhoofd, mondhoeken, handen);
- Terugwijkende haargrens;
- Zeer veel gezichts-/lichaamsbehaarung;
- Grijs haren;
- Zichtbare adamsappel.

Deze opsomming is niet limitatief. De medewerker noteert alle opmerkelijke kenmerken die daadwerkelijk worden waargenomen.

In het geval van een asielaanvraag vanuit (grens)detentie, is paragraaf A2/3 Vc van toepassing. De schouw wordt conform deze paragraaf uitgevoerd door AVIM en/of KMar. De IND neemt tijdens de asielprocedure de conclusie van deze schouw over. Tijdens het aanmeldgehoor voert de IND geen schouw meer uit.

2.2 Opleiding

In het kader van professionalisering zijn er trainingen en instructies beschikbaar voor medewerkers van KMar, AVIM en IND. IND medewerkers die de schouw uitvoeren, hebben de training leeftijdsbepaling gevolgd. De training is ook beschikbaar voor medewerkers van KMar en AVIM. Genoemde ketenpartners wisselen ervaringen uit om de deskundigheid en uniformiteit te borgen.

2.3 Conclusie schouw en hoe dan verder

De conclusie van de medewerkers AVIM/KMar en de IND dat een vreemdeling evident minderjarig of evident meerderjarig is, of dat er twijfel bestaat over de leeftijd, wordt opgenomen in het dossier van de vreemdeling. Door de AVIM/KMar zal dit worden opgenomen in een proces-verbaal; door de IND in het rapport van aanmeldgehoor.

Indien de schouw tijdens het aanmeldgehoor heeft plaatsgevonden met twee IND medewerkers, wordt er nadien een korte pauze ingelast en overleg gepleegd. Samen trekken de medewerkers dan een conclusie. Na de pauze wordt de vreemdeling verteld wat de conclusie is.

Er kan niet enkel worden volstaan met de conclusie dat iemand evident meerder- of minderjarig is. De motivering hiertoe dient ook duidelijk naar voren te komen in het proces-verbaal en in het rapport van aanmeldgehoor. Het kan zijn dat een van de drie elementen uiterlijk, gedrag en verklaringen volstaan om tot een conclusie te komen. Het kan echter ook gaan om een samenstel van de genoemde elementen. Bij de conclusie van de schouw motiveert de medewerker specifiek welk(e) uiterlijk(e) kenmerk(en), gedraging(en) of verklaring(en), of samenstel hiervan, tot een bepaalde conclusie leiden.

Naar aanleiding van elke, afzonderlijke deelschouw zijn er drie conclusies door de AVIM/KMar dan wel de IND mogelijk:

1. Op basis van bovenstaande verklaringen en signalen oordelen wij *unaniem dat geconcludeerd kan worden dat de vreemdeling evident meerderjarig is.
2. Op basis van bovenstaande verklaringen en signalen oordelen wij *unaniem dat geconcludeerd kan worden dat de vreemdeling evident minderjarig is.
3. Op basis van bovenstaande verklaringen en signalen oordelen wij *unaniem dat geconcludeerd kan worden dat er twijfel bestaat over de opgegeven leeftijd. Er zal verder onderzoek naar de leeftijd plaatsvinden.

De verwachting is dat de uitslag vaak twijfel/optie 3 zal zijn. Opties 1 en 2 zijn gereserveerd voor de zaken waarbij het heel duidelijk is dat de vreemdeling meer- of minderjarig is. Mocht er sprake zijn van enige twijfel danwel onzekerheid, dan dient - gelet op de betekenis van de kwalificatie 'evident' - gekozen te worden voor optie 3. Zoals hieronder wordt uiteengezet, zal dit leiden tot verder onderzoek naar de leeftijd.

2.3.1 Beide partijen concluderen evident meerderjarig

Indien de AVIM/KMar en de IND beide onafhankelijk van elkaar concluderen dat de vreemdeling evident meerderjarig is, past de IND de leeftijd aan in Indigo en stuurt een kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens aan AVIM/KMar, zodat zij de wijziging in hun systemen kunnen doorvoeren. De vreemdeling krijgt een

geboortedatum toegewezen. Deze datum begint altijd met 01-01 of 01-07, afhankelijk van welke datum de vreemdeling op dat moment 18 jaar oud maakt. De procedure wordt dan vervolgd als volwassene, tenzij de vreemdeling alsnog zijn leeftijd kan aantonen met echt bevonden identificerende documenten. Als mogelijk, kan de IND overgaan tot het leggen van een Dublin claim bij de verantwoordelijke lidstaat. Indien uit de reactie van deze lidstaat blijkt dat de vreemdeling daar als minderjarig staat geregistreerd, en aan de vaststelling van de leeftijd brondocumenten en/of een medisch leeftijdsonderzoek ten grondslag ligt, past de IND alsnog de leeftijd aan naar minderjarig.

Het is belangrijk een vreemdeling evident meerderjarig te verklaren, als deze dat is. Het is onwenselijk als onnodig een leeftijdsonderzoek wordt opgestart, onnodig een Nidos voogd wordt toegewezen en volwassen personen de RVT doorlopen op een locatie waar minderjarige kinderen verblijven. De prioriteit van de AVIM/KMar en IND is namelijk ook het garanderen van een veilige verblijfsomgeving voor een Amv.

Zie verder ook paragraaf 2.4 ('onderzoek in een andere lidstaat') als er sprake is van een Eurodac treffer of van verklaringen die wijzen op een verblijf in een andere lidstaat.

2.3.2 Beide partijen concluderen evident minderjarig

Indien zowel de AVIM/KMar als de IND onafhankelijk van elkaar concluderen dat betrokkene evident minderjarig is, wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd.

Onderzoek in een andere lidstaat vindt dan nog wel altijd plaats als dat mogelijk is (wellicht heeft de vreemdeling aldaar een status of heeft hij daar gezins- of familieleden), maar de leeftijd wordt enkel alsnog naar meerderjarigheid aangepast indien de vreemdeling in de andere lidstaat authentieke en identificerende documenten heeft overgelegd waaruit de meerderjarigheid is gebleken of indien in de andere lidstaat door middel van medisch leeftijdsonderzoek de leeftijd is vastgesteld. Zie ook paragraaf 2.4 ('onderzoek in een andere lidstaat').

Een overdracht aan een andere lidstaat waar informatie is ingewonnen over de leeftijd van de vreemdeling vindt veelal niet plaats, nu dat in beginsel in strijd is met de Dublinverordening. Een uitzondering hierop zijn de minderjarigen die familieleden hebben in een andere lidstaat; die kunnen wel geclaimd worden als dat in hun belang is.

2.3.3 Beide partijen concluderen dat er sprake is van twijfel of de conclusies wijken af van elkaar

Het is zeer wel mogelijk dat de AVIM/KMar en de IND tot verschillende conclusies komen. Bijvoorbeeld, de AVIM/KMar concludeert dat er sprake is van twijfel, terwijl de IND evidente meerderjarigheid concludeert. Een verschil in conclusie leidt altijd tot twijfel en de noodzaak tot verder onderzoek. Een discussie tussen AVIM/KMar en de IND hierover op zaakniveau dient niet aan de orde te zijn, gelet op de opgelegde onafhankelijkheid van elkaar.

Als er na de schouw sprake is van twijfel of afwijkende conclusies, doet de IND verder onderzoek naar de leeftijd. Dit onderzoek kan bestaan uit onderzoek in een andere lidstaat (zie paragraaf 2.4 'onderzoek in een andere lidstaat') en/of een medisch leeftijdsonderzoek. De IND start deze onderzoeken op in de aanmeldfase. In voorkomende gevallen kan ook later in de procedure nog een medisch leeftijdsonderzoek worden aangeboden en opgestart.

2.4 Onderzoek in een andere lidstaat

Onderzoek in een andere lidstaat is mogelijk als er sprake is van verklaringen die wijzen op verblijf in een andere lidstaat en contact met de autoriteiten aldaar of van een 'hit' bij bevraging van de vingerafdrukken in Eurodac (of EUVIS). In het laatste geval zijn de gegevens met betrekking tot de leeftijd in de andere lidstaat in beginsel leidend (conform vaste jurisprudentie van de afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State, bijvoorbeeld de uitspraken van 17 januari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:134, 4 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1184 en 26 november 2021, ECLI:NL:RVS:2021:2659). Dit, op grond van het interstatelijke vertrouwensbeginsel.

Als er sprake is van een Eurodac treffer of van verklaringen die wijzen op een verblijf in een andere lidstaat, start de IND een onderzoek op in de andere lidstaat. Als de gedeelde conclusie van de schouw evident meerderjarig is, kan de IND een claimverzoek bij de andere lidstaat indienen (zie ook paragraaf 2.3.1).

2.4.1 Registratie als minderjarige

Als de vreemdeling in de andere lidstaat als zijnde minderjarig staat geregistreerd, wordt van minderjarigheid uitgegaan wanneer de AVIM/KMar en IND ook tot minderjarigheid hebben geconcludeerd, of de gezamenlijke uitkomst twijfel was.

Als de AVIM/KMar en IND tot de gedeelde conclusie zijn gekomen dat de vreemdeling evident meerderjarig is, wordt de registratie als minderjarige in de andere lidstaat enkel overgenomen indien authentieke en identificerende documenten, of een medisch leeftijdsonderzoek daaraan ten grondslag heeft gelegen. Als deze registratie alleen is gebaseerd op de verklaring van de vreemdeling in kwestie, wordt de uitkomst van de schouw van de AVIM/KMar en IND leidend geacht en wordt de vreemdeling als meerderjarig aangemerkt.

2.4.2 Registratie als meerderjarige

Als de vreemdeling in de andere lidstaat als zijnde meerderjarig staat geregistreerd, geldt een vergelijkbare handelwijze. Als de AVIM/KMar en IND tot de gedeelde conclusie zijn gekomen dat de vreemdeling evident meerderjarig is, wordt uitgegaan van een meerderjarige leeftijd.

Als de AVIM/KMar en IND tot twijfel hebben geconcludeerd, wordt de registratie in de andere lidstaat in beginsel overgenomen.

Als de gedeelde conclusie was dat de vreemdeling evident minderjarig is, wordt een meerderjarige registratie enkel overgenomen indien daar in de andere lidstaat authentieke en identificerende documenten, of een medisch leeftijdsonderzoek aan ten grondslag heeft gelegen.

De IND mag, op grond van eerdergenoemde Afdelingsjurisprudentie, in beginsel uitgaan van de juistheid van een in een andere lidstaat geregistreeerde geboortedatum. Een vreemdeling heeft evenwel de mogelijkheid om alsnog zijn gestelde minderjarigheid aannemelijk te maken:

- Hij kan middels adequate en onderbouwde verklaringen aannemelijk maken dat de in de andere lidstaat geregistreeerde leeftijd niet de juiste is.
- Hij kan op grond van, bij voorkeur identificerende maar in voorkomende gevallen ook indicatieve documenten, alsnog aannemelijk maken dat de geregistreeerde leeftijd onjuist is.

De IND zal beoordelen of deze verklaringen en documenten, op zichzelf beschouwd dan wel in onderlinge samenhang, maken dat niet langer van de registratie in de andere lidstaat wordt uitgegaan. Naar gelang de individuele omstandigheden van het geval zal gemotiveerd worden of in een voorkomend geval een vreemdeling het

voordeel van de twijfel moet worden gegund. Het staat de vreemdeling ook vrij om zelf een medisch leeftijdsonderzoek te initiëren.

Als de IND de in een andere lidstaat geregistreerde (meerderjarige) leeftijd overneemt, wordt de geboortedatum door de AVIM of de IND aangepast naar meerderjarigheid. Als de IND deze wijziging voor zijn rekening neemt, wordt de AVIM hierover geïnformeerd middels de kennisgeving gewijzigde identiteitsgegevens.

2.4.3 Onderzoek indien er meerdere leeftijden in een of meerdere lidstaten zijn

Als de vreemdeling in één of meerdere lidstaten met meerdere leeftijden staat geregistreerd, dan zijn twee varianten mogelijk:

- de vreemdeling staat in één of meerdere lidstaten met verschillende geboortedata geregistreerd die alle maken dat de vreemdeling als meerderjarig moet worden beschouwd. In een dergelijk geval is nader onderzoek naar deze registraties niet aangewezen. De vreemdeling wordt namelijk niet in zijn belang geschaad door de keuze voor één deze registraties als leidend (zie de Afdelingsuitspraak van 4 juni 2021, ECLI:NL:RVS:2021:1184, rechtsoverweging 4).
- de vreemdeling staat in één of meerdere lidstaten geregistreerd met wisselende geboortedata die zowel op een meerder- als minderjarige leeftijd kunnen duiden. In een dergelijk geval,00 maar moet conform de Afdelingsuitspraak van 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3147, nader onderzoek plaatsvinden naar deze registraties. De IND zal gemotiveerd moeten ingaan op de vraag welke registratie in de desbetreffende lidstaat als leidend wordt beschouwd, alvorens deze ten grondslag kan worden gelegd aan de vaststelling of een vreemdeling minder- of meerderjarig is.

In beide situaties gelden verder dezelfde uitgangspunten als hierboven genoemd onder het kopje 'registratie als meerderjarige'.

Indien uit het onderzoek naar de registraties in de andere lidstaat geen duidelijk resultaat komt (of het antwoord laat te lang op zich wachten/het wordt niet zinvol geacht om een vervolgvraag te stellen), blijft de twijfel over de leeftijd bestaan en dient er alsnog vervolgonderzoek plaats te vinden, zoals een medisch leeftijdsonderzoek.

2.5 Medisch leeftijdsonderzoek

Een leeftijdsonderzoek als bedoeld in artikel 3.109d, tweede lid Vb (medisch botonderzoek) wordt pas aangeboden wanneer in de leeftijdsschouw niet tot evidente minder- of meerderjarigheid kan worden geconcludeerd, bevragingen van de vingerafdrukken in Eurodac(/EUVIS) geen hit opleveren én de twijfel blijft (er is niet alsnog op andere wijze de leeftijd aangetoond).

Voor het uitvoeren van het medisch leeftijdsonderzoek is de toestemming van de vreemdeling vereist. Als de vreemdeling het verzoek om leeftijdsonderzoek intrekt of niet meewerkt aan het onderzoek, heeft dit tot gevolg dat de opgegeven leeftijd niet is aangetoond. Tenzij deze op een andere wijze kan worden aangetoond, zal de IND dan aannemen dat de vreemdeling meerderjarig is en hem/haar als zodanig (laten) registreren.

Ook is een doorverwijzing van een arts van een aangewezen medische dienst nodig met een eigen (onderbouwde) conclusie op grond van een medische beoordeling van gedrag en uiterlijk. Wanneer de arts van de aangewezen medische dienst geen doorverwijzing afgeeft vanwege de eigen (onderbouwde) conclusie dat de

vreemdeling evident minder- of meerderjarig is, is de bevinding van de arts doorslaggevend en wordt geen leeftijdsonderzoek aangeboden. De IND gaat dan uit van de door de arts gestelde minderjarigheid dan wel van de meerderjarigheid van de vreemdeling (waarbij de leeftijd volgens de hiervoor beschreven procedure wordt aangepast). Voor het opstarten van een medisch leeftijdsonderzoek wordt verder verwezen het protocol leeftijdsonderzoek.

Gedurende het onderzoek naar de leeftijd, zal de vreemdeling niet instromen in de Algemene Asielprocedure. De vreemdeling zal conform de normale werkwijze bij Amv's worden opgevangen op een locatie bedoeld voor Amv's en krijgt een voogd van Nidos.

2.6 Schouw in relatie tot resultaat onderzoek in andere lidstaat

Voor de volledigheid en duidelijkheid is hieronder kort schematisch samengevat wat al het bovenstaande concreet betekent voor de eindconclusie ten aanzien van de leeftijd.

Schouw AVIM/KMar + IND	Resultaat onderzoek andere lidstaat	Gevolg wat leeftijd betreft
Evident minderjarig	Minderjarig	Er wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd.
Evident minderjarig	Meerderjarig	Er wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd, tenzij de meerderjarigheid in de andere lidstaat voortvloeit uit authentieke en identificerende documenten of een medisch leeftijdsonderzoek.
Evident meerderjarig	Minderjarig	Leeftijd wordt aangepast naar meerderjarigheid, tenzij de minderjarigheid in de andere lidstaat voortvloeit uit authentieke en identificerende documenten of een medisch leeftijdsonderzoek.
Evident meerderjarig	Meerderjarig	Leeftijd wordt aangepast naar meerderjarigheid.
Twijfel	Minderjarig	Er wordt uitgegaan van de opgegeven leeftijd.
Twijfel	Meerderjarig	Leeftijd wordt in beginsel aangepast naar meerderjarigheid op grond van eerdergenoemde jurisprudentie. Zie bij 2.3.3 hierboven.

2.7 Communicatie naar vreemdeling

De IND is verantwoordelijk voor de communicatie met de vreemdeling en dient dus zorg te dragen voor de terugkoppeling van de schouw (in het aanmeldgehoor) en eventueel verder onderzoek (unit Dublin, danwel zaakverantwoordelijke medewerker). Indien mogelijk worden voor het definitief afsluiten van het gehoor de conclusies vergeleken en aan het einde van het gehoor teruggekoppeld aan de vreemdeling. In geval van twijfel bij de IND kan in elk geval al gecommuniceerd worden dat er nader onderzoek nodig is. Immers, de conclusie van AVIM/KMar zal nooit leiden tot een evidente eindconclusie. Indien dat allemaal niet mogelijk blijkt, dient de IND op andere wijze aan de vreemdeling de uitslag van de schouw en eventuele noodzaak tot verder onderzoek te communiceren.

2.8 Motivering in voornemens en beschikkingen

Wanneer de schouw en/of het onderzoek in een andere lidstaat tot de conclusie leidt dat de gestelde leeftijd wordt aangepast naar meerderjarigheid, moet de IND expliciet in het voornemen (en in de beschikking) motiveren waarom van de meerderjarigheid van de vreemdeling wordt uitgegaan. Deze motivering dient in de lijn van deze werkinstructie te gebeuren.

3. Afstemming

Deze werkinstructie is afgestemd met A&B, DMB en JZ-ST.